

„Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, posadí se na trůnu své slávy; a budou před něho shromážděny všechny národy. I oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, ovce postaví po pravici a kozly po levici.

Tehdy řekne král těm po pravici: ‚Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznul jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.‘

Tu mu ti spravedliví odpoví: ‚Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasýtli jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?‘

Král odpoví a řekne jim: ‚Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili.‘

Potom řekne těm na levici: ‚Jděte ode mne, prokletí, do věčného ohně, připraveného ďáblu a jeho andělům! Hladověl jsem, a nedali jste mi jíst, žíznul jsem, a nedali jste mi pít, byl jsem na cestách, a neujali jste se mne, byl jsem nahý, a neoblékli jste mě, byl jsem nemocen a ve vězení, a nenavštívili jste mě.‘ Tehdy odpoví i oni: ‚Pane, kdy jsme tě viděli hladového, žíznivého, pocestného, nahého, nemocného nebo ve vězení, a neposloužili jsme ti?‘

On jim odpoví: ‚Amen, pravím vám, cokoliv jste neučinili jednomu z těchto nepatrných, ani mně jste neučinili.‘ A půjdou do věčných muk, ale spravedliví do věčného života.“

Matoušovo evangelium 25:31-46

Kniha Soudců 19-21

Mezi námi

Třetí kázání o tom, co se radši ani nečte. Zbývají nám tři kapitoly, poslední kapitoly knihy Soudců, které zmiňují rodové i rodinné starosti v době, kdy v Izraeli nebylo krále (19:1) a v téhle chvíli ani soudce. Taková národní puberta: „Každý dělal, co uznal za správné.“ (21:25) a byl ochoten to hájit ze všech sil. Na to, co budu vyprávět - a vy si to můžete dočíst - není třeba vzrušeně reagovat odsouzením. Tyhle kapitoly si nic nevyřizují ani s lidmi a ani s Pánem Bohem. Také ty kapitoly nemají žádného kladného hrdinu. A nesnaží se o žádného záporáka. Jistěže nebudeme schvalovat jednání a motivy osobností těchto tří kapitol, ale vůbec nemá smysl se vzrušovat. Nikomu to nepomůže. Lidské bídy je třeba vyslechnout a snažit se jim porozumět. A hlavně - nezapakovat je.

Levita, který žije kdesi v odlehlých končinách efraimského pohoří, žije se ženou, kterou si nevzal. Nic jí neslíbil, nezavázal se vůči ní žádnou smlouvou, přičemž v Izraeli se zavazují jen muži, že svou ženu budou milovat, živit, šatit... Žena má mít jistoty. Družka tato práva nemá. Jedna věc je, že je nemá, druhá, že se jich nemůže domáhat. A pokud se to nedá přežít, ženě zbývá jen utéct. To známe z příběhu Hagar (Genesis 16:6). Sára jí na radu Abrama tak trápila, že Abramova družka utekla.

Tak (bezejmenná) družka našeho (bezejmenného) levity uteče domů, do Betléma. Jak často se tu, v posledních čtyřech kapitolách, objevuje Betlém, rodina, manželství! To nám Bible napovídá, že hodně věcí začíná v Betlémě, a také, že poměrech v manželství v manželství velice záleží. Manželství má mít úctu a řád. Církev mluví do toho, co manželství je a není, ale měla by spíše věnovat síly na to, aby pomohla kvalitě soužití v manželství. Zpět do Staré smlouvy: Kdo jiný, než levita by tomu měl rozumět a svou družku si řádně vzít a hezky se k ní chovat.

V příběhu čteme, že se levita za svou družkou vydá, aby ji přemluvil k návratu. Pokud to znamená, že jede domlouvát svatbu, má to naději. V Betlémě se mu velice věnuje tatínek jeho družky a dá se tušit, že v obřadných hostinách domlouvá finanční vyrovnání. Z levity zřejmě tahá peníze a majetek. Tatínek od začátku návštěvy předvádí pohostinnost na nejvyšší úrovni. Možná při tom příliš tlačí na podmínky manželské smlouvy. Všichni všechny přemlouvají. Levita je nejistý, nerozhodný a neklidný. Nechá se umlouvat a také není schopen odejít. Nevymáčkne ze sebe jasného slova. Bojí se. A když už odchází, odchází pozdě. Otec jeho družky jej nabádá: „Zůstaňte přes noc. Den se přece sklání. Přenocuj zde a buď dobré mysli.“ (19:9) To zní jako později v evangeliu: „Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje.“ (Lukášovo evangelium 24:29) Tam pohostinnost a rozum zvítězily.

Tady ne. Levita si nedá si říci. Nakonec odjede se svou (bezejmennou) průvodkyní, o níž stále neví, zda je jeho ženou a nebo družkou; až pak, po její smrti, mluví o své ženě. Jede kolem Jeru-

zaléma, který je v té době ještě v držení Jebuzejců, jednoho z kenanských národů. A protože z nich jde strach, nesvěří se jim na noc. Jde dál do Gibeje. O pár kilometrů dál přece žijí jeho bratři. Nicméně, v Gibeji se jej jako hosta nikdo neujal a nenabídl mu přístřeší. Pohostinnost jim nic neříkala. A to při tom nepotřeboval nic. I seno pro zvířata si vezl s sebou. Až jakýsi (bezejmenný) starý muž, původem z pohoří Efrajim - tedy krajan - který je v Gibeji sám hostem, ten levitu vzal pod svou střechu a prokázal mu milosrdenství podle všech pravidel pohostinnosti.

Celý příběh má klíč právě v otázce pohostinnosti. Ta je silou Božích lidí. Odbočíme-li, tak právě tak se křesťanství šířilo přirozeně a bezpečně. U pohostinnosti to všechno začíná. Nám to nepřijde. Pro nás jsou klíčové jiné věci a podle toho to s naší společností tak vypadá. A kde se pohostinnost prokazuje, tam se zabrání mnoha dalším zlým věcem. To pro Izrael je pohostinnost zásadní, velmi zásadní, protože Izraelci a jsou všude jen hosty a pohostinnost byla zákonem, který se nepřestupuje. Řekněme to i negativně: Odmítnutí pohostinnosti je klíčovým zločinem, ze kterého ta další zvěrstva jen vyrůstají. Vytvořit představu nepřítele, který mi krade soukromí a bezpečí, znamená odstartovat nesnášenlivost, intriky a osobní, fyzické útoky. To pochopení či nepochopení povinnosti pohostinnosti je i pro Pána Ježíše zásadní, když soudí národy. Kdyby nic neznali ze Zákona, kdyby se nevyznali v Izraelských dějinách a neznali slova proroků. Pokud jsou však ochotni k pohostinnosti, mají otevřené nebe.

A jako se opakuje betlémský motiv, a nám to místo připomíná okolnosti narození našeho Pána, tak se tu odkudsi opakuje i ten následný zločin, zločin sexuálního násilí. Je to motiv ze Sodomy. V Sodomě je Lot, jako usazený host, ale stále cizinec. A poutníci nemohou zůstat na prostranství, protože by to s nimi zle dopadlo. A je tu stejná hrozba sexuálně motivovaného násilí jako v Sodomě. Ale nezapomeňte, začíná to odmítnutím pohostinnosti.

V Sodomě zasáhli andělé, domnělí poutníci vtáhli dovnitř Lota, zavřeli dveře domu a útočníky ranili slepotou. Bránili se, riskovali s jistotou, že na jejich straně je Pán Bůh. Ale není levita služebníkem Hospodinovým, který se dokonce zaštituje (Podle LXX) tím, že chodí sloužit do domu Hospodino-va? Levita mohl obětovat sám sebe, chránit svou družku a dceru svého hostitele. Udělal opak. Předhodil těm šílencům právě svoji družku. Tak, a teď vidíte, jak levita svou ženu miloval.

Tváří v tvář všem možným agresím tohle, právě tohle zůstává otázkou. Vzepřít se a nebo hledat menší zlo.¹ Levita nehledal Hospodina, naopak tu otázku nejmenšího zla vyřešil sám! A to ještě tím nejnižším způsobem. Dal k dispozici svou družku. A celou noc se staral jen o svůj život, jí nechal být. Samotnou, zneužitou, poniženou.

Ráno ji našel na schodech a suchý povel, kterým ji probouzel, nezabral. Byla mrtvá. Lidsky, bytostně, fyzicky. A v tu chvíli ten naprosto nerozhodný člověk udělá rozhodné kroky. Odveze ji domů, rozseká ji na dvanáct kusů a pošle je do všech pokolení Izraele. Věc, která měla být řešena místně a s konkrétními lidmi se stává veřejnou a přetřásá se na dálku. Přesně jako dnešní nepokoj. Probouzet vášně můžete mnoha způsoby. A některé jsou velice účinné. Požadavek pro poradu byl směšný. "Uvažujete o tom, poradte se a vyjádřené se!" (19:30) O čem asi, když od Danu až po Beer-šebenu poslali všichni vojenské oddíly? Když jsou takové pluky celého Izraele nastoupené v plné zbroji, není se o čem radit. A taky není co vyšetřovat. Výzvy k soudním opatřením, k vyjednávání vycházejí naprázdno.

Včetně pobouřených hlášek: "Něco takovou se nestalo a nebylo spatření ode dne, kdy Izraelci vyšli z egyptské země, až podnes." (19:30) a „Co je to za zločin, k němuž u vás došlo?“ (20:12) Jako by to nevěděli... A všimněte si, že říkají: u vás, nikoli u nás, v lidu Božím... „Ihned vydejte ty gibejské ničemy. Na smrt s nimi, ať odstraníme z Izraele zlořád!“ Ale Benjamínovci nechťeli výzvy svých bratrů Izraelců uposlechnout. Benjamínští náčelníci se postavili za našince a také zatroubili do války. Mluvili jsme o pohostinnosti jako klíčové dovednosti, která odvrací války. Tady můžeme říci, že ochrana našinců, falešné vlastenčení, protože to určitě nemohl udělat nikdo z nás, to naopak rozjízdí pogromy a války.

Následné boje s Benjaminci nesmíte brát podle čísel. Na tak malý prostor by se takové tisíce ani nevešly. Spíše si podle těchto čísel uvědomíme velikost bolesti a hořkosti. A taky pomatenosti. A pokud se tam míchá Boží vůle, určovaná losem (20:9), pak přece nejde o samotnou Boží vůli, ale

¹ Abraham ve strachu o svůj život nabídl svou ženu dvakrát. Abímelekovi a faraonovi (Genesis 12 a 20).

o to, co si lidé představují a vynucují. Nakonec šli pro radu za Eleazarovým synem Pinchase,² ale ani to není možné brát jako vůli Boží. Hospodin jim říká to, co jejich vzrušená a zraněná duše chce slyšet: Je třeba vykonat mstu. Tady už se vše ubírá směrem, který nelze zastavit. Emotivní a pudové procesy, jimž se dá zabránit na začátku se dají předpovídat, dají se vyvolat, ale těžko je zastavit.

Izrael nebyl královstvím, Hospodin a jeho zákon nestačil, aby lid Boží spojoval dohromady. V zemi zaslíbené už není národ Hospodinův, ale velmi volná federace kmenů, které se někdy propojily dohodou a někdy ne. Hospodinův zákon, který z nich dělal jeden lid patřící Hospodinu, ten pro ně neznamenal vůbec nic. Tady se kmeny Izraele spojily a především utrpěly porážku a pak zvítězily - ale nad kým. Nad svými bratřími. Co je to za vítězství? To nebyly boje Hospodinovy. Ještě mnoho míst země zaslíbené zůstávalo v rukou kenanských kmenů a dělaly se mezi nimi ještě horší věci. To ovšem nikoho moc nevzrušovalo.

Šest stovek Benjamínců se skrylo kdesi ve skalách a přežili tam první čtyři měsíce. Všichni ostatní, ženy a děti byli vyhubeni. Násilníci se ale zařekli, že nedají žádnou ze svých dcer Benjamíncům. Násilí plodí násilí. Spočítali si, že ve vojsku neměli nikoho z Jábeše v Gileádu.³ A tak povraždili všechny v Jábeši a zanechali jen panny. Získali tak čtyři stovky nevěst, ale to je málo. Tak poradili Benjamíncům, aby si ostatní nevěsty pochytili sami jako lišáci ukrytí ve vinicích. Přepadnou nějaký majáles v Šílu. Hospodinova výroční slavnost přivedla k tanečnímu reji dívky a dvě stovky z nich byly uloveny. Ještě vám to nepřipadá strašné?

- ★ Umění pohostinnosti a vstřícnosti otevírá dveře do nebes. Je nejpřirozenějším projevem Božího charakteru, který vidíme na Kristu
- ★ Pohostinnost je ale něco jiného, než vypočítavost, přemlouvání a nátlak, jako to bylo v Betlémě v době Soudců.
- ★ Vina jednoho z nás není o nic menší, protože je to našinec. Musí se spravedlivě soudit, protože pokud se nesoudí maličkosti, přicházejí velké prohry, ve kterých nikdo nic nezíská. Pomatené vlastenčení zavírá dveře rozumu. Jak se choval Kristus?
- ★ A přes to všechno Pán Bůh nikdy s Izraelem neskončil.

² Pinchase, syna Eleazarova známe z Numeri 25, zvláště 7. To byl ostrý hoch! A možná ani moc nepřemýšlel, jako tehdy, když propíchl kopím midjanskou ženu a jakéhosi Izraelitu. Vzplál Hospodinovou horlivostí.

³ Byl to právě Jábeš v Gileádu, který za krále Saule (z rodu Benjamin) upadl do nebezpečí Amónského krále Náchaše. Volali po pomoci a Saul udělal to, co před tím Levita bydlící v Efrajimském pohoří. Rozsekal spřežení dobytka a rozeslal je po celém Izraeli. A Jábeš vysvobodil. A aby toho nebylo dost, byli to právě Jábešští, kteří sňali potupené mrtvoly Saule a jeho synů z hradeb v Betšanu a pohřbili je v Jábeši.